

Consultatie: voorstel van methode tot vaststelling van de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas

1.	INLEIDING	2
2.	ECONOMISCHE REGULERING VAN DISTRIBUTIENETBEHEERDERS	3
2.1.	NATUURLIJK MONOPOLIE	3
2.2.	MODELLEN VOOR ECONOMISCHE REGULERING	3
2.2.1.	<i>RENDEMENTSREGULERING</i>	3
2.2.2.	<i>INKOMSTENREGULERING</i>	4
2.2.3.	<i>HYBRIDE MODEL</i>	5
3.	VISIE VREG OP ECONOMISCHE REGULERING	7
3.1.	ALGEMENE DOELSTELLINGEN	7
3.1.1.	<i>STIMULEREN VAN EFFICIËNTE BEDRIJFSVOERING</i>	7
3.1.2.	<i>ERKENNING VAN PRINCIPE VAN INFORMATIEASYMMETRIE</i>	7
3.1.3.	<i>STABIEL REGULATOIR KADER</i>	7
3.1.4.	<i>TRANSPARANTIE</i>	8
3.1.5.	<i>ADMINISTRATIEVE EFFICIËNTIE</i>	8
3.1.6.	<i>VERMIJDEN VAN TARIEFSCHOKKEN</i>	8
3.2.	KEUZE VOOR INKOMSTENREGULERING	8
3.3.	SAMENSTELLING VAN DE BESCHOUWDE KOSTEN	10
3.3.1.	<i>AFSCHRIJVINGEN</i>	10
3.3.2.	<i>BILLIJKE KAPITAALKOSTEN</i>	11
3.3.3.	<i>OPERATIONELE NETTOKOSTEN</i>	11
3.4.	VERMOGENSKOSTENVERGOEDING	13
3.5.	INFLATIE	16
3.6.	EXOGENE KOSTEN	16
3.7.	INCENTIVE VOOR EFFICIËNTIE IN DE BEDRIJFSVOERING	17
3.7.1.	<i>NOODZAAK VOOR EFFICIËNTIESTURING</i>	17
3.7.2.	<i>METHODEN TER BEPALING VAN DE EFFICIËNTIE</i>	18
3.7.3.	<i>BEPALING HOOGTE VAN HET BEGININKOMEN EN DE X-FACTOR</i>	19
3.7.4.	<i>FICTIEF VOORBEELD</i>	21
3.8.	KWALITEITSBEWAKING	23
3.9.	DE LENGTE VAN DE REGULERINGSPERIODE	23
3.10.	VOLUMERISICO	24
3.11.	REGELGEVING M.B.T. BOEKHOUDING	25
4.	VOORSTEL VAN BOEKHOUDKUNDIGE VOORSCHRIFTEN	27

1. Inleiding

Met deze tekst wenst de VREG zijn visie op de uitwerking van een methodologie tot vaststelling van de Vlaamse distributietarieven voor elektriciteit en gas te verduidelijken en maatschappelijk af te toetsen. Bij de realisatie van de zesde staats hervorming zal de bevoegdheid voor de distributietarieven worden overgedragen van het federale naar het gewestelijke niveau. Het is voorzien dat de VREG, die momenteel al het technisch en juridisch toezicht uitoefent op de gereguleerde activiteiten van de Vlaamse elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders, belast zal worden met deze materie. De VREG acht het noodzakelijk en opportuun momenteel een aanvang te nemen met de werkzaamheden betreffende de distributietarieven en hierover te communiceren.

De Vlaamse distributietarieven voor elektriciteit en gas die momenteel aan de distributienetgebruiker aangerekend worden, zijn deze van het jaar 2012. De tarieven werden door de huidige regulator, de CREG, verlengd tot einde 2014. Dit was mogelijk bij wijze van overgangsmaatregel na de stopzetting van de tariefmethodologie die gebaseerd was op de tarieven-KB's uit 2008. Er is m.a.w. nood aan een nieuwe methodologie tot vaststelling van de nettarieven.

De VREG is er zich van bewust dat, indien de overdracht van de bevoegdheid midden 2014 zou plaatsvinden, de beschikbare tijd (tot eind 2014) mogelijk te kort zal zijn om de distributietarieven voor 2015 al volgens de nieuwe methodologie te kunnen vaststellen. Hoe dan ook is er dringend nood aan een nieuw en stabiel regulatorisch kader voor de distributietarieven.

De voorliggende tekst heeft tot doel de discussie omtrent de uitwerking van de nieuwe bevoegdheid omtrent de distributietarieven op een constructieve wijze op gang te brengen. De hierin opgenomen voorstellen zijn nog niet definitief.

2. Economische regulering van distributienetbeheerders

2.1. Natuurlijk monopolie

De elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders bezitten in hun werkgebied het natuurlijk monopolie op de verdeling van elektriciteit en aardgas. Dit is logisch omdat één distributienetwerk maatschappelijk de beste oplossing is. Het zou niet zinvol zijn om meerdere bedrijven toe te laten dergelijk netwerken naast elkaar te laten aanleggen. Anderzijds creëert dit ook een noodzaak tot economische regulering van deze distributienetbeheerders. Monopolies zijn ongewenst gezien de vele nadelen die ermee geassocieerd worden, zoals te hoge prijzen, een weinig efficiënte interne werking en een verminderde productiviteit. Daarnaast verwacht de samenleving dat de energienetwerken veilig, betrouwbaar en betaalbaar zijn. Het is de taak van een regulator om de economische regulering uit te werken, met inachtnaam van de algemene richtlijnen die hem door de overheid worden opgelegd. Het is daarbij belangrijk dat de regulator in onafhankelijkheid een stabiel regulatorisch kader kan uitwerken, wat noodzakelijk is voor aandeelhouders en andere investeerders. De uitbouw van de distributienetten vereist vaak investeringen op lange termijn.

2.2. Modellen voor economische regulering

Algemeen en enigszins vereenvoudigd kan gesteld worden dat men de mogelijkheid heeft om op twee verschillende wijzen de distributienettarieven te reguleren: via rendementsregulering of via inkomsten- (of prijs-)regulering. Hierop wordt nu verder ingegaan.

2.2.1. Rendementsregulering

Onder een rendementsregulering zullen de distributienettarieven de door de distributienetbeheerder gemaakte en te maken kosten moeten weerspiegelen, waarbij de regulator er op toeziet dat daarin een billijke winstmarge voor het geïnvesteerde kapitaal is opgenomen. De taak van de regulator bestaat er dan in elk teveel aan winst, wat maatschappelijk onaanvaardbaar zou zijn, af te romen en als korting in de volgende distributienettarieven te verwerken of omgekeerd, indien er onvoldoende winst zou zijn, er voor te zorgen dat het tekort aan inkomsten wordt gecompenseerd door een stijging van de daaropvolgende distributienettarieven.

De methode werd wereldwijd vooral in de jaren '80 gebruikt. De vrees bestond initieel dat de ondernemingen, die monopolies zijn, woekerwinsten zouden genereren en men wou dit verhinderen. Men kende een gewaarborgde winst toe op het geïnvesteerde kapitaal. De overige kosten werden integraal doorgerekend aan de eindklanten, met als voordeel dat een netbeheerder prijsfluctuaties in de inputfactoren snel kon doorgeven.

Er zijn belangrijke nadelen aan rendementsregulering. Het belangrijkste is ongetwijfeld het totale gebrek aan incentive voor de netbeheerder om efficiënt, doelmatig en kostenbewust te presteren. Hij zou misschien op bepaalde kosten kunnen besparen, maar voelt geen behoefte dit aan de regulator mee te delen. Hij heeft de garantie dat alle kosten zullen terugverdiend worden via de nettarieven en dat hij geen verlies zal lijden. Alhoewel niet cruciaal in deze beoordeling, kan toch ook de vraag gesteld worden of de situatie een invloed heeft op de houding van zijn leveranciers. Ook verschuift het risico m.b.t. beslissingen van de netbeheerder naar de eindklant.

Om inefficiënties bij de netbeheerders tegen te gaan en de tarieven in de mate van het mogelijke onder controle te houden, zal de overheid aan de regulator vragen om gemaakte en gebudgetteerde kosten te verwerpen indien deze onredelijk zouden zijn. De beoordeling van de redelijkheid is niet eenvoudig, kan nooit volledig uitgevoerd worden en kan gemakkelijk aanleiding geven tot discussies

met de gereguleerde ondernemingen. De regulator zou alle kosten moeten onderzoeken. Hij zou verborgen potentiële kostenbesparingen bij de ondernemingen moeten identificeren en vervolgens opleggen maar kampt in zijn relatie met de ondernemingen met een informatieachterstand. Hij moet indringen in de sector, in de verschillende markten en in de werking en de leiding van elk afzonderlijk bedrijf. De administratieve lasten en kosten zijn aanzienlijk.

Bovendien heeft de berekeningswijze voor de gegarandeerde winst op basis van het geïnvesteerd vermogen een keerzijde. Indien dit rendement voldoende interessant is, kan de netbeheerder, in het belang van zijn aandeelhouders, de voorkeur geven aan het maken van kosten die bijdragen aan een toename van de winst door onnodig veel of duur te investeren in het distributienet. Anderzijds stelt de theorie dat indien de winstmarge door de regulator op een te laag niveau zou zijn vastgelegd, de voor de kapitaalmarkt oninteressante vermogensvergoeding zou leiden tot onvoldoende investering in het netwerk.

De tariefmethode zorgt tevens voor een complexe administratieve behandeling. De distributienettarieven worden bepaald op basis van een combinatie van nieuwe budgetten en oude saldi tussen gemaakte kosten en de oudere budgetteringen. Indien de saldi niet tijdig worden doorgerekend aan de klant, kunnen ongewenste, grote tariefschommelingen ontstaan.

2.2.2. *Inkomstenregulering*

Bij een zuivere inkomstenregulering verkrijgt de distributienetbeheerder zijn inkomsten uit de inning van de distributienettarieven en zijn er geen nacalculaties voor eventuele tekorten of overwinsten. Het niveau van de inkomsten (en de distributienettarieven) wordt jaarlijks geïndexeerd met o.a. het inflatiecijfer. De distributienetbeheerder ontvangt hierdoor een krachtige impuls tot kostenefficiënt netbeheer. Elke euro die hij door efficiënter beheer uitspaart, houdt hij over als winst. Indien hij uiteindelijk beter presteert dan verwacht, d.w.z. minder kosten dan toegelaten maakt, houdt hij een extra winst over die hij aan de aandeelhouder kan uitkeren. Indien de onderneming te veel kosten maakt, zal haar winstmarge dalen. De regulator hoeft niet in te dringen in de werking van de distributienetbeheerder om mogelijke efficiëntiewinsten te identificeren en af te dwingen. Hij hoeft de gemaakte of gebudgetteerde kosten niet te beoordelen op redelijkheid om te kunnen aanvaarden of verwerpen. De methode erkent m.a.w. de informatieachterstand van de regulator ten opzichte van het management van de onderneming. De administratieve lasten voor zowel regulator als distributienetbeheerder zijn beperkt, o.a. ook wegens het ontbreken van de nacalculaties en bijhorende tariefcorrecties zoals bij een rendementsregulering. Tegelijk kan de methode zeer transparant en voorspelbaar zijn voor de distributienetbeheerders die de volledige autonomie en controle over hun eigen werking behouden. Eerder dan de impact van marktprijzen voor inputfactoren rechtstreeks door te rekenen aan de distributienetgebruikers zoals bij rendementsregulering, wordt de distributienetbeheerder hier voor zijn verantwoordelijkheid geplaagd en uitgedaagd om zijn kennis en kunde maximaal uit te breiden en aan te wenden. Hij is immers beter gepositioneerd dan de eindklanten om op de prijzen van de inputfactoren een invloed uit te oefenen. De regulator kan na afloop van de regulatoire periode volgens zijn tariefmethode een nieuwe inkomstenplafonnering opleggen, op basis van de prestaties van de netbeheerders in de afgelopen jaren. Indien de distributienetbeheerders zoals verwacht efficiëntie- en productiviteitswinsten hebben gecreëerd, zullen deze dan voor de klant resulteren in een tariefdaling.

Algemeen wordt in deze methode een zogenaamde x-factor als correctie op de jaarlijkse prijsstijging volgens de inflatie ingevoerd. De inkomsten mogen jaarlijks stijgen met een factor $1 + \text{inflatie} \cdot x$. De waarde x geeft aan in hoeverre de onderneming een bijkomende inspanning dient te leveren om zijn efficiëntie en productiviteit te verhogen. Immers, twee distributienetbeheerders kunnen eenzelfde inkomstenplafond hebben maar met elk een verschillende efficiëntie. Het is dan de bedoeling dat het minst efficiënte bedrijf de grootste inspanning doet om zijn kosten te verlagen. Daarnaast kan de regulator vooraf ook een algemene productiviteitsgroei vaststellen of vooropstellen en die toepassen op alle bedrijven. Het is mogelijk dat de sector van de distributienetbeheerders op een bepaald

ogenblik geconfronteerd wordt met sterk stijgende kosten en de regulator dit dan vertaalt in een geleidelijke verhoging van het inkomstenplafond. Het is m.a.w. duidelijk dat de x-waarde een belangrijke impact heeft en de regulator voor de bepaling ervan een evenwichtige en aanvaardbare methode dient te ontwikkelen.

Indien een onderneming onder dergelijke regulering zou overdrijven in kostenbesparingen, kan dit ten koste gaan van de kwaliteit van de door haar geleverde dienstverlening. Het is daarom noodzakelijk dat deze methode vervolledigd wordt met een bijkomende financiële beloning (of bestraffing) voor prestaties op het vlak van kwaliteit. Voor de Vlaamse distributienetbeheerders zal dit vermoedelijk neerkomen op een financiële beloning wanneer zij het huidige vrij hoge kwaliteitsniveau kunnen handhaven. Hierop wordt verder in de tekst (3.8) ingegaan.

In formulevorm zou de vaststelling van het inkomen uit de distributienettarieven voor een distributienetbeheerder voor een welbepaald kalenderjaar gedurende een reguleringsperiode er dan als volgt uitzien:

$$IG_t = IG_{t-1} \cdot (1 + CPI - x + q) = \sum_{\forall \text{ klanten}} \sum_{\forall \text{ diensten}} (t \times v) \quad (1)$$

Met hierin:

IG_t	<i>De inkomstengrens voor het komende jaar t</i>
IG_{t-1}	<i>De inkomstengrens van het voorafgaande jaar t-1</i>
CPI	<i>Het laatst gekende inflatiecijfer op basis van de consumptieprijsindex van jaar t-2 tot jaar t-1</i>
x	<i>De voor de ganse reguloire periode opgelegde productiviteitsverbetering</i>
q	<i>Een bijkomend inkomen als beloning in geval de distributienetbeheerder de vooropgestelde gevraagde kwaliteit van dienstverlening aan de klanten heeft geleverd</i>
t	<i>De vooraf vastgestelde prijs (het distributienettarief) van een bepaalde dienst geleverd door de distributienetbeheerder</i>
v	<i>Het rekenvolume, d.i. het vooraf vastgestelde verwachte jaarvolume van de met het tarief overeenstemmende tariefdrager.</i>

2.2.3. Hybride model

De in het recente verleden gehanteerde tariefmethode volgens de inmiddels opgeheven tarieven-KB's uit 2008 die aan de basis liggen van de huidige distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas, kan gezien worden als een samenvoeging van een gedeelte met rendementsregulering en een gedeelte met inkomstenregulering. Hiertoe werden de kosten van de distributienetbeheerders opgedeeld in een, in geldelijke waarde, grote groep die onderworpen werd aan een rendementsregulering en een kleinere groep waarop een inkomstenregulering met ex post indexatie¹ van het toegelaten inkomen werd toegepast.

De VREG is van oordeel dat deze recent gehanteerde tariefmethode best niet meer wordt verder gezet. De belangrijke nadelen verbonden aan de rendementsregulering worden hierboven al vermeld. Bovendien is de combinatie met een inkomstenplafonnering zeker niet optimaal.

Er is een aanzienlijke administratieve last voor zowel regulator als distributienetbeheerder. De tarieven worden vastgesteld op basis van budgetten in combinatie met saldi ontstaan tussen werkelijke kosten en oude budgetten waarbinnen bovendien een onderscheid is tussen kosten met rendementsregulering en kosten met inkomstenregulering. De regulator tracht tevens de redelijkheid van de kosten te beoordelen en vraagt daartoe de nodige detail in rapportering.

¹ Aanpassing van het oorspronkelijke budget (op basis van een verwachte inflatie) aan de werkelijke inflatie.

De jaarrekeningen van de distributienetbeheerders tonen aan dat er op de kosten met inkomstenbegrenzing door alle Vlaamse elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders extra winsten werden gemaakt. Dit bewijst de duidelijke incentive tot efficiëntie bij inkomstenregulering. Anderzijds rijst de vraag hoe goed de regulator het budget van de netbeheerders, waarop de inkomstenbegrenzingsen werden gebaseerd, kon inschatten. De huidige uniforme winsten lijken te suggereren dat de distributienetbeheerders de potentiële efficiëntiewinsten niet vooraf hebben meegedeeld aan de regulator, wat de informatieachterstand van de regulator ten opzichte van de gereguleerde bevestigt.

De saldi die ontstaan tussen de werkelijke kosten en de inkomsten kunnen in een rendementsregulering snel verwerkt worden in de volgende distributienettarieven. Het biedt geen bepaald voordeel de saldi een tijd niet door te rekenen en op te bouwen, zeker omdat dit uiteindelijk kan leiden tot voor de klant onaangenaam plotse, grote tariefaanpassingen. In België werd opgelegd te werken met distributienettarieven voor een reguleringsperiode van vier jaar. Die periode was noodzakelijk voor het gedeelte van de kosten waarvoor een inkomstenregulering geldt. De distributienetbeheerder maakt daar winst zodra hij minder kosten heeft dan inkomsten en die winst wordt niet afgeroomd tijdens een reguleringsperiode. De botsende onderliggende tariefmethoden en het compromis over de lengte van reguleringsperiode, maken het geheel weinig flexibel en transparant.

De wetgeving gaf geen specifieke indicatie over hoe de regulator, voor het gedeelte van de kosten met inkomstenregulering, de hoogte van de volgende inkomstengrens diende te bepalen, nochtans een belangrijk aspect. Het was m.a.w. niet zeker of de behaalde efficiëntiewinsten zouden doorgerekend worden in de volgende distributienettarieven.

De distributienetbeheerder kan in dit hybride model een overwinst realiseren door gebruik te maken van de koppeling van het gedeelte rendementsregulering met het gedeelte inkomstenregulering. Hij kan kosten die onderworpen zijn aan een inkomstenplafond trachten te vervangen door kosten die daar niet aan onderworpen zijn, maar wel aan de rendementsregulering. In plaats van een actief te huren, kan hij beslissen tot de aankoop ervan. In plaats van te voorzien in een belangrijk onderhoud, kan hij een vervroegde vervanging doorvoeren. Hij kan besparen op personeel door overdreven te investeren in dure informaticasystemen. De onderneming doet hierbij telkens een voordeel binnen de tariefmethode maar globaal is er meestal een kostentoename, nadelig voor de eindklant.

De VREG is geneigd eenzelfde positie ten opzichte van deze oude tariefmethode in te nemen als de CREG eerder al had aangenomen, nl. door ze niet meer te volgen. In de consultatie van de CREG in het najaar van 2011 over haar ontwerp van besluit tot vaststelling van de distributienettarieven, maakte de regulator qua methode geen onderscheid meer in de behandeling van de verschillende soorten kosten bij de distributienetbeheerder.

3. Visie VREG op economische regulering

3.1. Algemene doelstellingen

In zijn opbouw van de tariefmethodologie houdt de VREG volgende algemene doelstellingen voor ogen:

3.1.1. *Stimuleren van efficiënte bedrijfsvoering*

De VREG is van oordeel, conform de bepalingen van de richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG, dat de distributienetbeheerders moeten gestimuleerd worden tot een kostenefficiënte, doelmatige uitvoering van de gereguleerde activiteiten. De tariefmethode zal in de mate van het mogelijke voor deze ondernemingen, die worden gekenmerkt door een natuurlijk monopolie, een vorm van competitieve omgeving moeten nabootsen.

3.1.2. *Erkenning van principe van informatieasymmetrie*

De methode dient het in de studies en de literatuur algemeen gekende principe van de informatieachterstand van de regulator ten opzichte van de gereguleerde onderneming te erkennen en te respecteren. Het netbedrijf heeft een informatievoorsprong ten opzichte van de regulator. Het weet beter dan wie ook waar intern processen en procedures kunnen geoptimaliseerd worden en er opportuniteiten voor kostenbesparingen liggen. Toch zal de onderneming niet geneigd zijn om deze informatie te delen met de toezichthouder opdat deze de distributienettarieven niet vooraf zou verlagen.

De regulator hoeft bij voorkeur geen uitspraak te doen over de redelijkheid van gemaakte of gebudgetteerde kosten die een netbeheerder maakt in de uitoefening van zijn gereguleerde activiteiten. De distributienetbeheerder moet zelfstandig de verantwoordelijkheid en de gevolgen kunnen dragen voor zijn acties in de bedrijfsvoering en voor de kosten die hij in dat kader maakt.

Het principe van de informatieasymmetrie leidt er ook toe dat de rapportering van kosten, inkomsten, volumes en andere informatie door de netbeheerders aan de regulator best gebeurt op een gestructureerde manier en best vergezeld van een attest van conformiteit door een externe partij, bijvoorbeeld de bedrijfsrevisor.

3.1.3. *Stabiel regulator kader*

De tariefmethode moet transparant, stabiel en voorspelbaar zijn en mag niet worden beïnvloed door een ogenblikkelijk moment in een bedrijfs-, product- of procescyclus. Willekeur in het optreden van de regulator met impact op de distributienettarieven moet uitgesloten kunnen worden. De methode gaat uit van het principe van bedrijfscontinuïteit. Effecten of resultaten kunnen tijdelijk negatief of positief zijn, afhankelijk van de positie in een cyclus, maar mogen geen aanpassing op maat vragen aan de tariefmethode. Er moet vermeden worden dat overdreven aandacht voor tijdelijke effecten de stabiliteit, effectiviteit en geloofwaardigheid van de tariefmethode aantasten.

3.1.4. Transparantie

De tariefmethode dient transparant te zijn. De regulator zal de opbouw van de methode verantwoorden en publiek consulteren. In de mate van het mogelijke wordt de voorstelling van formules, rekenschema's en rapporteringen eenvoudig gehouden en stapsgewijze opgebouwd.

3.1.5. Administratieve efficiëntie

De tariefmethode mag voor de gereguleerde onderneming en de regulator niet tot een overdreven zware administratieve belasting en bijhorende maatschappelijke kostprijs leiden. Het algemeen streven naar efficiëntiewinsten moet ook blijken uit de procedures m.b.t. de distributienettarieven.

De door de VREG opgelegde boekhoudkundige regels zullen aansluiten bij deze die tot op heden werden toegepast, eventueel aangevuld met nieuwe bepalingen in functie van de gekozen tariefmethode. De tariefmethode wordt toegepast op het niveau van de distributienetbeheerders en de rapporteringsplicht en zijn detail geldt ook voor het niveau van de werkmaatschappijen wanneer deze werkmaatschappijen kosten of ontvangsten doorrekenen aan een distributienetbeheerder.

3.1.6. Vermijden van tariefschokken

De VREG wil trachten te vermijden dat de distributienetgebruikers worden geconfronteerd met grote op- of neerwaartse schokken in hun distributienettarieven. Bedrijven en particulieren hebben immers nood aan vrij stabiele nettarieven op basis waarvan zij voor zichzelf op korte termijn kostenprojecties kunnen maken. Ondanks deze intentie zullen schommelingen in de distributienettarieven niet kunnen uitgesloten worden wanneer deze het gevolg zijn van de loutere toepassing van de tariefmethodologie, als resultaat van bijzondere omstandigheden. In dat geval zal de VREG overeenkomstig 3.1.3 niet ingrijpen. De kennis en ervaring kan eventueel wel gebruikt worden bij de verdere ontwikkeling van de methodologie.

3.2. Keuze voor inkomstenregulering

De distributienettarieven zijn als onderdeel van de energieprijs voor elektriciteit en aardgas belangrijk wat betreft hun impact op de economie en de internationale competitiviteit van Vlaanderen ten opzichte van de buurlanden. De VREG is van oordeel dat de maatschappij het meest baat heeft bij een economische regulering van de netbeheerders met een duidelijke incentive tot doelmatigheid, m.a.w. een inkomstenregulering. Vlaanderen kan aldus aansluiten bij de tariefmethodiek die al meerdere jaren in andere landen zoals Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland wordt toegepast.

De Vlaamse distributienetbeheerders hebben geen invloed op een aantal kosten, zoals bijvoorbeeld de doorrekening van de transportnettarieven van Elia, de opgelegde belastingen, de aan minimumsteun op te kopen groenestroomcertificaten of de uit te betalen premies voor rationeel energiegebruik. Tevens dient een oplossing gevonden te worden voor de in het verleden onder de laatste tariefregulering opgebouwde saldi. Hierop wordt verder in de tekst ingegaan. De VREG zal het geheel van deze kosten in het vervolg van de tekst *exogene* kosten noemen. Een oplossing kan er in bestaan om deze exogene kosten buiten het plafond van toegelaten inkomsten af te zonderen met specifieke overeenstemmende tarieven, mocht dit laatste nu nog niet het geval zijn. Men kan jaarlijks deze tarieven updaten of aanpassen aan de laatste saldi tussen werkelijke exogene kosten en ontvangsten. Dit zou tot gevolg hebben dat de distributienetgebruikers jaarlijks geconfronteerd worden met kleinere tariefaanpassingen voor exogene kosten. Een ander scenario is de tarieven ter dekking van de exogene kosten vast te leggen voor een ganse reguleringsperiode, met dan het risico dat de saldi

buitensporig groot zouden kunnen worden. Voorlopig gaat de VREG er van uit dat deze exogene kosten jaarlijks worden herrekend op basis van saldi en nieuwe budgettering en aldus doorgerekend in het tarief voor het volgende jaar. Op die manier wordt een verwerking van een over meerdere jaren opgebouwd groot saldo en bijhorende tariefschokken vermeden. De impact van externe beslissingen m.b.t. exogene kosten wordt dan ook vrij snel zichtbaar in concrete wijzigingen van de overeenstemmende nettarieven.

De formule ter berekening van het jaarlijks referentie-inkomen van een distributienetbeheerder, wat zal omgezet worden, gebruik makend van volume-aannames, naar jaarlijkse distributienettarieven, zal dan binnen een regulatoire periode de volgende vorm hebben:

$$TIG_t = IG_t + IG_{ex,t} = \sum_v \text{klanten} \sum_v \text{diensten} (t \times v) \quad (2)$$

Met hierin:

TIG_t Het vooropgestelde totale inkomen voor de distributienetbeheerder voor het komende jaar t

IG_t Het vooropgestelde inkomen voor het jaar t voor de kosten die niet als exogeen beschouwd worden:

$$IG_t = IG_{t-1} \cdot (1 + CPI - x + q) \quad (3)$$

Met hierin:

CPI Het laatst geobserveerde inflatiecijfer op basis van de consumptieprijsindex, van jaar $t-2$ tot jaar $t-1$ (zie verder onder 3.5).

x De voor de ganse regulatoire periode opgelegde productiviteitsverbetering (zie verder onder 3.7), positieve of negatieve waarde.

q De prikkel ter handhaving van de kwaliteit van de dienstverlening (zie verder onder 3.8), afhankelijk van de prestaties van de distributienetbeheerder op het vlak van kwaliteit.

t De prijs, het vast te leggen distributienettarief, van een bepaalde dienst geleverd door de distributienetbeheerder²

v Het rekenvolume voor het tarief, het vooraf vastgestelde jaarvolume van de overeenstemmende tariefdrager (zie verder 3.10).

$IG_{ex,t}$ Het vooropgestelde inkomen voor het jaar t voor de exogene kosten, dat kan voorgesteld worden als volgt:

$$IG_{ex,t} = IG_{ex,t-1} \pm \Delta IG_{ex,t-1} \quad (4)$$

Met hierin:

$\Delta IG_{ex,t-1}$ De jaarlijkse update, bedoeld om de specifieke inkomsten en exogene kosten beter met elkaar in overeenstemming te brengen.

De jaarlijkse indexering van de toegelaten inkomsten binnen één regulatoire periode komt neer op een jaarlijkse indexering van de distributienettarieven per distributienetbeheerder. De VREG overweegt, indien gewenst door de distributienetbeheerders, een beperkte ruimte te laten aan de netbeheerders om aanpassingen aan specifieke distributienettarieven toe te laten die afwijken van de jaarlijkse indexering op het inkomen, op voorwaarde dat de globale inkomsten voor de

² Er zou een onderscheid in de formule kunnen gemaakt worden in tarieven t' voor exogene kosten en tarieven t'' voor de overige kosten.

distributienetbeheerder dezelfde blijven (m.a.w. wanneer de volumes van de tariefdragers constant zijn, noodzaakt een grotere stijging van een tarief a een daling in een ander tarief b) en de procentuele afwijking tussen de door de distributienetbeheerder voorgestelde en voldoende verantwoorde tariefaanpassingen en de globale indexering binnen een door de VREG vooropgestelde limiet van 4% ligt. De VREG wenst daarmee te vermijden dat een distributienetbeheerder zou trachten een bijkomende winst te genereren door mogelijke speculatie op door hen verwachte wijzigingen in volumes van bepaalde tariefdragers.

3.3. Samenstelling van de beschouwde kosten

De hoogte van het voorgestelde inkomstenplafond IG_t voor de jaren van een nieuwe reguleringsperiode zal bepaald worden in functie van de door de distributienetbeheerder gemaakte relevante niet-exogene kosten in het recente verleden. De VREG past daarbij het algemene principe toe dat de aandeelhouder van de geregleerde onderneming de mogelijkheid moet hebben te kunnen genieten van een billijke winst (zie verder 3.3.2). Deze door de regulator vastgestelde winstmarge, in functie van de volgende reguleringsperiode, wordt bijgevoegd bij de werkelijk, in het recente verleden, gemaakte kosten. Om effecten van inflatie uit te schakelen, wordt gerekend met de reële kosten. Teneinde deze tekst en de formules erin verder niet te verzwaren, werden de vermeldingen van de correcties voor inflatie weggelaten. De totale relevante reële nettokosten (niet-exogeen) TK uit een afgelopen jaar j waarmee zal rekening gehouden worden kan in formulevorm worden voorgesteld.:

$$TK_j = AF_j + KK_j + OK_j - OO_j \quad (5)$$

Met hierin:

TK_j	<i>De som van de totale reële relevante niet-exogene nettokosten gemaakt door de distributienetbeheerder in het jaar j en de door de regulator bepaalde winstmarge</i>
AF_j	<i>De afschrijvingen op geregleerde activa in het jaar j (3.3.1)</i>
KK_j	<i>De marktconforme kapitaalkost op basis van de geregleerde activa in het jaar j, door de regulator bepaald (3.3.2, 3.4)</i>
OK_j	<i>De operationele kosten voor geregleerde activiteiten in het jaar j (3.3.3)</i>
OO_j	<i>De operationele opbrengsten in het jaar j die niet werden verkregen uit de inning van de distributienettarieven (3.3.3).</i>

De afzonderlijke kosten worden nu verder toegelicht.

3.3.1. Afschrijvingen

Het betreft de normale jaarlijkse lineaire afschrijvingen, volgens de boekhoudkundige voorschriften van de regulator. Dit kunnen ook afschrijvingen op meerwaarden zijn, indien de meerwaarden samen met de overeenstemmende aanschaffingswaarden jaarlijks worden afgeschreven.

De distributienetbeheerder moet worden gestimuleerd tot het maken en uitvoeren van duurzame investeringsbeslissingen. In de huidige distributienetten bevinden zich activa die na hun volledige afschrijvingstermijn nog nut hebben en niet uit dienst werden genomen. Voor een actief dat binnen een reguleringsperiode zijn volledige afschrijvingsduur bereikt, zal in de hier voorgestelde methode de distributienetbeheerder in elk jaar van die reguleringsperiode een inkomst gelijk aan de vroegere jaarlijkse afschrijving van het actief blijven ontvangen. Het toegelaten inkomen werd gebaseerd op de historische kosten, waaronder die afschrijvingen. Zodra het actief definitief is afgeschreven en de kost van de afschrijving wegvalt, heeft hij aldus een extra budgettaire ruimte. Het verdwijnen van de kost

van de afschrijving zal echter ook een invloed hebben op het niveau van de toegelaten inkomsten in de daaropvolgende reguleringsperiode.

Daarentegen dienen desinvesteringen vermeden te worden. Hiermee wordt bedoeld het voortijdig uit dienst nemen van een actief, nog voordat het boekhoudkundig volledig is afgeschreven. Dit gaat gepaard met uitzonderlijke afschrijvingen, kosten die onverwacht en onvoorspelbaar zijn. Deze uitzonderlijke kosten kunnen niet als relevante kosten worden meegenomen ter bepaling van een inkomstenplafond voor een volgende reguleringsperiode. Maatschappelijk gezien kan en mag men aan een gereguleerde onderneming niet de garantie bieden dat zij geen hinder zal ondervinden van investeringen die om welke reden dan ook voortijdig moeten beëindigd worden. Men kan er geen stabiel budget voor ter beschikking stellen. Het past niet in de stabiele lange termijn visie en de stimulans tot doelmatig netbeheer die de VREG voor ogen heeft met de tariefmethode. Indien de desinvestering een gevolg is van een fout van een derde, is het de taak van de getroffen onderneming om de schade kosteloos te laten herstellen. De oorspronkelijke jaarlijkse afschrijvingen van het actief dat vervroegd uit dienst werd genomen, werden eerder in rekening gebracht ter bepaling van de inkomstenbegrenzings voor de lopende reguleringsperiode en dit blijft ongewijzigd. Deze inkomsten kunnen aangewend worden ter compensatie van de afschrijvingen van de vervangingsinvestering voor het actief dat uit dienst werd genomen. De eventuele opbrengsten die een distributienetbeheerder ontvangt uit de recuperatie van uit dienst genomen activa worden logischerwijze ook niet beschouwd in deze tariefmethode.

3.3.2. Billijke kapitaalkosten

Er wordt in het geheel van de referentie-inkomsten door de regulator een vergoeding voorzien voor de partijen die het kapitaal van de distributienetbeheerder leverden, het vreemd en eigen vermogen van de onderneming. De VREG beschouwt uiteraard niet de in het verleden voorziene vergoedingen maar wel de vermogenskost die in de volgende reguleringsperiode door investeerders als marktconform zou beschouwd worden. De kapitaalkosten zullen door de VREG worden bepaald op basis van één gewogen gemiddelde, marktconforme kapitaalkost (%) voor het geheel van de door de distributienetbeheerder geïnvesteerde kapitalen. De distributienetbeheerders worden aldus gelijk behandeld. Voor de bepaling van de grootte van de geïnvesteerde kapitalen wenst de VREG aan te sluiten bij de bestaande waarderingen via de Regulated Asset Base uit de vorige tariefmethode. Het werken met één gewogen gemiddelde kapitaalkost (weighted average cost of capital of wacc) geeft de netbeheerder meer vrijheid om de eigen optimale kapitaalstructuur te bepalen. Het introduceert ook een vorm van competitie tussen netbeheerders in de wijze waarop zij op de kapitaalmarkt investeerders kunnen aantrekken. Wat betreft de vergoeding voor het eigen vermogen overweegt de VREG gebruik te maken van het Capital Asset Pricing Model (CAPM) omdat dit model ook door andere en buitenlandse toezichhouders wordt gebruikt en in de financiële wereld algemeen aanvaard wordt binnen de berekening van de gemiddelde gewogen kapitaalkost. De VREG dient op dit ogenblik nog verder onderzoek uit te voeren ter bepaling en verantwoording van een aantal van de afzonderlijke componenten van de gewogen gemiddelde kapitaalkost. Onder 3.4 wordt hierop verder ingegaan.

3.3.3. Operationele nettokosten

Het betreft de operationele nettokosten in het kader van de gereguleerde activiteiten, d.w.z. de daartoe door de distributienetbeheerder en zijn werkmaatschappij gemaakte kosten met aftrek van de inkomsten voor gereguleerde activiteiten die niet werden verkregen uit de inning van de distributienettarieven. Dergelijke inkomsten zijn bijvoorbeeld kortingen verkregen van leveranciers of ontvangsten uit rechtmatige transacties met andere netbeheerders.

Tot de operationele kosten en opbrengsten behoren niet:

- Afschrijvingen, desinvesteringen en recuperatie op desinvesteringen (3.3.1).

- Deze werden eerder in de tekst al vermeld.
- Kapitaalkosten (o.a. financiële kosten en opbrengsten) (3.3.2).
  - Deze werden eerder in de tekst al vermeld.
- Transactiekosten in het kader van aantrekken en vastleggen van financiering.
  - Dit gaat over eventuele bijkomende kosten voor ondernemingen voor het aantrekken en het beheren van hun financiering (o.a. jaarlijkse commissies, kosten voor een credit rating). De VREG wenst voor de volgende reguleringsperiode op dit vlak een gelijke behandeling voor elke netbeheerder. Ter vervanging zal in de berekening van de gemiddelde gewogen kapitaalkost een bijkomende rentemarge ingebouwd worden in de berekening van de rente van vreemd vermogen die de gereguleerde ondernemingen ruimte geeft om eventuele dergelijke kosten op te vangen, een benadering analoog met deze toegepast in Nederland.
- Goodwill.
- Aan de netbeheerder opgelegde boetes.
  - Een boete is het gevolg van een niet correcte handeling. Logischerwijze dient de onderneming, niet de klant, dit ten laste te nemen. De VREG kan hiervoor geen toekomstige inkomsten voorzien.
- Aan klanten betaalde compensaties in het kader van storingen en als schadevergoeding.
  - Ook deze lasten dient de onderneming te dragen en niet haar klanten. Er kan vooraf geen budget uit inkomsten voor voorzien worden.
- Ontvangen schadevergoedingen, o.a. via verzekeringen.
- Aanleg en afbouw van voorzieningen voor risico's en kosten.
  - Binnen de voorgestelde tariefmethode zou het in rekening brengen van aanleg en afbouw van voorzieningen de gereguleerde onderneming de mogelijkheid geven tot bewuste of onbewuste manipulatie bij de bepaling van de hoogte van de toegelaten inkomsten. Een distributienetbeheerder zou bijvoorbeeld naar het einde van een reguleringsperiode de voorzieningen kunnen opbouwen. Indien met deze stijgende kosten voor de aanleg van voorzieningen rekening zou gehouden worden ter bepaling van de toegelaten inkomsten, betekent het een verhoging van de toegelaten inkomsten in de volgende reguleringsperiode (hogere nettarieven). Echter, indien de netbeheerder de voorzieningen dan niet zou aanwenden, realiseert hij aldus een gemakkelijke bijkomende winstmarge. De onzekerheid rond voorzieningen doet de VREG besluiten dat deze bewegingen niet worden beschouwd. Bij effectieve aanwending van voorzieningen, bijvoorbeeld bij uitvoering van een herstructurering, worden de werkelijke kosten wel beschouwd.
- Boeking uitgevoerd in het kader van de winstverwerking.
  - Dit zijn boekhoudkundige bewegingen tussen de resultatenrekening en de balans zonder onmiddellijke relatie tot de gereguleerde activiteiten (m.b.t. reserves, overgedragen winst of verlies). Net als voorzieningen zouden handelingen van de netbeheerder het resultaat en doel van de tariefmethode ongunstig kunnen beïnvloeden.
- De kosten die als exogeen worden beschouwd (3.6).
  - Deze worden verder in de tekst volledig vermeld.

Deze lijst kan na onderzoek nog aangevuld worden.

Voor de bepaling van de in rekening te brengen historische afschrijvingen en operationele nettokosten wordt uiteraard ook rekening gehouden met het gedeelte dat werd overgeboekt als saldi naar de balans in het kader van de vroeger nationale tariefmethode.

3.4. Vermogenskostenvergoeding

De kapitaalkost die door de VREG aan een beschouwd afgelopen jaar wordt toegewezen bij de vastlegging van het inkomen voor een volgende reguleringsperiode, dient zoals hoger gemeld een billijke, marktconforme vergoeding voor de verschaffers van eigen en vreemd vermogen in te houden. Het is het globale rendement dat aandeelhouders en externe kapitaalsverschaffers zouden eisen om hun kapitaal ter beschikking te stellen van de netbeheerder. Zoals hoger toegelicht (3.3.2) wenst de VREG de in rekening gebrachte kapitaalkost voor een distributienetbeheerder te bepalen met behulp van een gewogen gemiddelde kapitaalkost. Voor een afgelopen jaar j :

$$KK_j = RAB_j \cdot wacc_r \quad (6)$$

Met hierin:

KK_j De door de VREG voorziene kapitaalkost voor de volgende reguleringsperiode indien gebaseerd op de gereguleerde activa van het afgelopen jaar j .

RAB_j Het gereguleerd actief (de Regulated Asset Base of RAB) van de distributienetbeheerder in het jaar j , berekend als het gemiddelde van de RAB op datum van 1/1/ j en van 31/12/ j en omgerekend volgens historische inflatie naar geactualiseerde waarde.

$wacc_r$ De reële gewogen gemiddelde kapitaalkost (reële wacc). Omdat in de voorgestelde tariefmethode het toegelaten inkomen jaarlijks wordt geïndexeerd met de inflatie, dient gerekend met de reële gewogen gemiddelde kapitaalkost $wacc_r$ (%), op basis van de nominale $wacc_n$ gecorrigeerd voor inflatie. De nominale wacc bevat immers reeds een vergoeding voor de inflatie (CPI) en deze mag niet dubbel geteld worden.:

$$wacc_r = \frac{(1+wacc_n)}{(1+CPI)} - 1 \quad (7)$$

Met hierin:

CPI De voor de regulatoire periode verwachte inflatie. Deze wordt hier gebruikt om de actuele reële vermogenskostenvergoeding te bepalen uit de nominale vermogenskostenvergoeding waarin de verwachte inflatie is verwerkt. Deze reële vermogenskostenvergoeding wordt dan jaarlijks in de voorgestelde tariefmethode geïndexeerd volgens de waargenomen inflatie. Er zal worden gerekend met de nationale algemene index van de consumptieprijzen, via een combinatie van de werkelijke recente inflatiewaarden bepaald door de FOD Economie en de vooruitzichten voor inflatie gepubliceerd door het Federaal Planbureau, eventueel nog afgetoetst aan de tendensen of voorspellingen voor het internationaal vergelijkbare geharmoniseerde indexcijfer van de consumptieprijzen gepubliceerd door andere instanties voor België of omliggende landen.

$wacc_n$ De door de VREG weerhouden nominale waarde voor de gemiddelde gewogen kapitaalkost voor de regulatoire periode.

$$wacc_n = k_{EV} \cdot f_{EV} + k_{VV} \cdot (1 - f_{EV}) \quad (8)$$

Met hierin:

k_{EV} *De nominale vergoeding van het eigen vermogen (%) bepaald via de formule van het Capital Asset Pricing Model (CAPM), aangezien algemeen wordt aangenomen dat deze methode een goede indicatie geeft van wat de door investeerders gezochte marktconforme vergoeding is voor aandelen gelinkt aan deze activiteiten (distributienetwerken voor elektriciteit en aardgas).*

In het recente verleden werd deze marktconforme vergoeding bij wet met een illiquiditeitsfactor van 20% verhoogd. Een dergelijke factor dient om het verlies in de waarde van een financieel actief te compenseren wanneer dat actief moeilijk verkoopbaar is, waardoor eenzelfde absolute vergoeding voor het actief procentueel, ten opzichte van de marktwaarde van het actief, in waarde stijgt. De VREG past in zijn berekening van de vermogenskostenvergoeding echter geen reductie toe op de waarde van de geïnvesteerde kapitalen (RAB) waarop de marktconforme vergoeding volgens het CAPM aan wacc-% wordt gebaseerd. Dit betekent dat bij een eventuele mindere marktwaarde van het aandeel ten gevolge van eventuele verminderde verhandelbaarheid, de vergoeding al relatief zwaarder zal doorwegen ten opzichte van de marktwaarde. De VREG stelt daarnaast vast dat de illiquiditeitspremie geen standaard onderdeel uitmaakt van het CAPM, evenmin als andere aspecten zoals het tegengestelde, risico-reducerend aspect van de regulering door en het aandeelhouderschap van de overheid in de distributienetten. De VREG zal m.a.w. de marktconforme vergoeding volgens het CAPM op de volledige RAB-waarde niet bijkomend met 20% verhogen. Investerings in gereguleerde distributienetten zijn trouwens ook op lange termijn en niet met als doel de aandelen binnen afzienbare tijd opnieuw met winst door te verkopen. Het gehanteerde CAPM voorziet ook een beleggershorizon op 10 jaar.:

$$k_{EV} = r_f + \beta_{EV} \cdot r_{mp} \quad (9)$$

Met hierin:

r_f *De nominale rente (%) die door investeerders geëist wordt voor een risicoloze belegging. Voor de bepaling hiervan zal een beroep gedaan worden op de over een recente periode waargenomen rentevoeten in de markt van de lineaire overheidsobligaties met een resterende looptijd van 10 jaar, als veronderstelde gemiddelde relevante investeringsduur in activa van distributienetwerken.*

β_{EV} *De equity bèta factor (-), een maat voor het risico, nl. een waarde die aangeeft in hoeverre de waarde van het aandeel gecorreleerd is met het geheel van de*

waarden op de markt. Omdat de aandelen van de distributienetbeheerders niet beursgenoteerd zijn, dient de waarde via andere wegen te worden afgeleid. De VREG is geneigd rekening te houden met de waarnemingen bij soortgelijke ondernemingen die wel beursgenoteerd zijn, gecorrigeerd voor het verschil in gearing met de hier vooropgestelde gearing (zie verder f_{EV}), eventueel via onderzoek en/of uit reeds beschikbare documentatie.

r_{mp} De marktrisicopremie (%), het rendement dat door beleggers met een perfect gediversifieerde beleggingsportefeuille wordt geëist bovenop het rendement van een risicoloze investering als compensatie voor het risico. Hiervoor zou een beroep kunnen gedaan worden op de gegevens uit de database van Dimson, Marsh, en Staunton eventueel aangevuld met onderzoek.

f_{EV} Het door de VREG te bepalen aandeel (of fractie) (-) van het eigen vermogen in het totale vermogen, d.i. eigen en vreemd vermogen, van de distributienetbeheerder. Een regulator dient een inschatting te maken van de voor de wacc beste kapitaalstructuur, dus keuze van de gearing, de mate waarin een onderneming voor haar financiering een beroep doet op vreemd vermogen. In de voorgaande tariefregulering voor de distributienetbeheerders (tarieven-KB's 2008) werd voor f_{EV} de richtwaarde van 0,33 genomen. De CREG behield deze norm in zijn consultatie eind 2011. In Nederland acht de toezichthouder na onderzoek een gearing van 50% redelijk. Cijfers gepubliceerd door de Nationale Bank van België (NBB) (via BelgoStat) tonen aan dat het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen bij niet-financiële ondernemingen van 1997 tot 2011 is gestegen van 38% naar 52%. De CREG verwees³ naar een toen actuele waarde van 37,7% m.b.t. haar keuze voor de verhouding één derde eigen vermogen en twee derde vreemd vermogen. Gezien een recent onderzoek hieromtrent in opdracht van de Nederlandse toezichthouder⁴ en de actuele data van de NBB, acht de VREG het verdedigbaar dat de in het verleden gebruikte waarde van 0,33 voor f_{EV} in de nieuwe methode wordt opgetrokken naar 0,40. Zonder dat dit een doel op zich was, stelt de VREG vast dat een verhoging naar 0,40 de eerdere schrapping van de illiquiditeitsfactor compenseert.

k_W De nominale vergoeding voor het vreemd vermogen (%). De VREG zou deze kunnen bepalen na onderzoek voor wat betreft de samenstellende delen: de nominale rente voor een risicovrije investering (r_f) plus de rentepremie voor het

³ CREG Richtlijnen nr. 030618-CDC-219 d.d. 18 juni 2003.

⁴ The WACC for the Dutch TSOs, DSOs, water companies and the Dutch Pilotage Organisation, The Brattle Group, 4 maart 2013

bijkomend risico, afhankelijk van de door de VREG vooropgestelde minimaal noodzakelijk geachte kredietwaardigheid, normaal de A-rating zoals ook door o.a. de CREG vooropgesteld werd, aangevuld met een beperkte opslag ter compensatie van de transactiekosten die de netbeheerder heeft voor het aantrekken van de financiering.

3.5. Inflatie

Het inflatiecijfer is de waarde waarmee een reëel toegelaten referentie-inkomen voor een bepaald jaar wordt geactualiseerd (CPI volgens formule 3). De techniek is gebruikelijk binnen deze tariefmethode. De indexering laat de distributienetbeheerder toe over de vooropgestelde koopkracht te beschikken. We beschouwen hier nog niet de andere aspecten in de indexering zoals opgelegde efficiëntiewinsten (3.7). De inflatiecijfers worden berekend en gepubliceerd door de Federale Overheidsdienst Economie en zijn een objectieve manier om rekening te houden met de evolutie van het algemene prijspeil. Inflatie kan ontstaan uit verschillende oorzaken en kosteninflatie, bijvoorbeeld een stijging van het prijspeil door toename van de grondstofprijzen, is er daar één van. Andere vormen van inflatie zijn geïmporteerde inflatie, bijvoorbeeld ten gevolge van wisselkoersschommelingen, vraaginflatie, wanneer een sterke vraag een opwaartse druk op de prijzen veroorzaakt en winstinflatie, veroorzaakt wanneer bedrijven hun prijzen verhogen louter met het doel een hogere winstmarge te realiseren. De VREG is van mening dat het consequente gebruik van het algemene inflatiecijfer op termijn voldoende zekerheid moet bieden aan de distributienetbeheerders. De VREG zal, zoals gebruikelijk door toezichthouders in andere landen, kiezen voor de inflatie die wordt afgeleid uit de stijging van de consumptieprijsindex. De distributienettarieven worden per kalenderjaar vastgelegd. De aanpassing aan de werkelijke inflatie van een voor een distributienetbeheerder voor een bepaald jaar toegelaten reëel inkomen gebeurt best zo dicht mogelijk bij de aanvang van dat jaar en op basis van de laatst beschikbare inflatiecijfers. Opdat de netbeheerders het inkomen tijdig kunnen omzetten naar nieuwe distributienettarieven, wordt voorgesteld om de update van het reële inkomen aan het laatst beschikbare inflatiecijfer uit te voeren in de maand november.

3.6. Exogene kosten

Zoals vermeld (3.2) worden de distributienetbeheerders geconfronteerd met een aantal kosten waarop zij geen impact hebben. Het is niet mogelijk om, zoals in een inkomstenregulering, vooraf de inkomsten voor de kosten te begrenzen. Plotse kostenstijgingen moeten kunnen doorgerekend worden. De distributienetbeheerders zijn niet in staat om op deze kosten efficiëntiewinsten te realiseren.:

- De doorrekening door de distributienetbeheerder aan de distributienetgebruikers van de door de CREG goedgekeurde transmissienettarieven van transportnetbeheerder Elia.
- De door de overheid opgelegde toeslagen (niet gekapitaliseerde pensioenen, verbintenissen ten opzichte van de pensioenfondsen) en belastingen of andere bedragen die geheven worden door publieke overheden en die door de betrokken distributienetbeheerder verschuldigd zijn maar waarvan een derde de belasting draagt.
- De uitbetaling van de vastgestelde premies voor rationeel energiegebruik.
- De verplichte aankoop aan minimumprijs van de aan de distributienetbeheerder aangeboden groenestroom- en warmte-kraachtcertificaten afkomstig van op het distributienet aangesloten productie-installaties, de opbrengst bij hun verkoop op de certificatenmarkt en de wijziging in waardering van de voorraad certificaten in de boekhouding. Eventuele ontvangsten door de

distributienetbeheerders vanwege de Vlaamse Overheid in het kader van de banking van de certificaten worden ook als exogeen beschouwd.

- Het bedrag ter dekking van de kostprijs van de verplichte hoeveelheid gratis kWh, door de leveranciers als korting toegekend aan de rechthebbenden en door de distributienetbeheerders uit te betalen aan de leveranciers die deze kortingen toekenden.

Mogelijk komen binnen de kosten voor openbaardienstverplichtingen nog andere (netto-)kosten in aanmerking op voorwaarde dat deze kosten werkelijk op geen enkele manier door de distributienetbeheerder beïnvloed kunnen worden en er dus geen efficiëntiewinsten kunnen op gerealiseerd worden.

Een gevolg van de vorige regulering op basis van de tarieven-KB's was de opbouw van exploitatiesaldi op de balansen van de distributienetbeheerders. De VREG doet nu geen uitspraak of het wenselijk is om de saldi al dan niet op te nemen in de distributienettarieven. Indien hiertoe beslist wordt, is het evident dat deze historische bedragen naargelang hun waarde zullen verwerkt worden als een, vermoedelijke stijging of daling van het toegelaten inkomen voor exogene kosten.

De VREG meent dat het voor de duidelijkheid en de efficiëntie aangewezen is om de vermelde exogene kosten door te rekenen aan de klanten via afzonderlijke tarieflijnen. Voor enkele kosten gebeurt dit nu al. Op die manier wordt vermeden dat de inkomsten uit een gemengd distributienettarief ex post moeten opgedeeld worden in inkomsten voor exogene kosten en niet-exogene kosten en dit pro rata de initieel geprojecteerde kosten die aan de basis liggen van het tarief. Het is omwille van de jaarlijkse herziening voor exogene kosten nuttig om de recuperatie van de kosten door de distributienetbeheerder vlot te kunnen opvolgen.

3.7. Incentive voor efficiëntie in de bedrijfsvoering

3.7.1. Noodzaak voor efficiëntiesturing

In de voorliggende tariefmethode is het voor niet-exogene kosten vooropgesteld jaarlijks toegelaten inkomen uit de distributienettarieven, zonder nacalculatie, een sterke impuls voor een distributienetbeheerder om doelmatig en kostenbewust zijn gereguleerde activiteiten uit te voeren. In een volgende stap kan gedacht worden aan een bijkomende incentive voor productiviteitsverbetering. Twee distributienetbeheerders die eenzelfde inkomstenplafond hebben, kunnen immers verschillend zijn in efficiëntie en geproduceerde output. Van de regulator wordt dan verwacht dat hij de minder efficiënte ondernemingen identificeert en door middel van aanvullende stimulansen op een hoger of het hoogste productiviteitsniveau tracht te brengen. Concreet bouwt de regulator voor de minder efficiënte distributienetbeheerders over een aantal jaren het inkomstenplafond sneller af totdat het overeenstemt met het veronderstelde meest efficiënte werkingspunt. De gevraagde efficiëntiewinsten gaan immers samen met kostenbesparingen. De regulator zal in het toegelaten inkomen dus deze vereiste kostenbesparingen vooraf opleggen. Indien de netbeheerder de jaarlijkse daling van zijn inkomsten niet kan vertalen in verminderde kosten, zal hij minder winst boeken. Het is een logische methodiek die echter naar praktische vertaling enkele moeilijkheden met zich meebrengt, zoals verder toegelicht.

In het ideale geval bepaalt de regulator dus per distributienetbeheerder i in functie van diens door de regulator bepaalde efficiëntieniveau ten opzichte van de andere netbeheerders een waarde x_i waarmee het inkomstenplafond van de distributienetbeheerder jaarlijks wordt aangepast om op termijn op een inkomstenniveau te komen dat overeenstemt met dat van de veronderstelde hoogst haalbare efficiëntie, volgens formule 3:

$$IG_{i,t} = IG_{i,t-1} \cdot (1 + CPI - x_i + q_i) \quad (10)$$

De bepaling van de waarde van x_i is cruciaal. De regulator wenst er op toe te zien dat de prikkel x_i , die vastligt voor de regulatoire periode, niet te klein zou zijn. De netbeheerders kunnen immers in het consultatieproces over de x_i vanuit hun informatievoorsprong de door hen intern geïdentificeerde potentiële efficiëntiewinsten verborgen houden opdat ze nadien hogere winsten kunnen realiseren. Dit kan leiden tot publieke verontwaardiging waarbij de regulator onder druk zou komen om de distributienettarieven nog verder te verlagen, ook al werden ze reeds verlaagd. Anderzijds zou een te hoge waarde van x_i een distributienetbeheerder in moeilijkheden kunnen brengen, wanneer hij niet de productiviteitsverbeteringen die van hem verwacht werden, kan realiseren. Hij zou zijn winstmarge zien afnemen, tot zelfs verlies kunnen leiden of, om dit op korte termijn te vermijden, besluiten tot onderinvestering in het distributienet.

De vraag is dus op welke wijze het efficiëntie- of productiviteitsniveau van distributienetbeheerders kan bepaald en onderling vergeleken worden (de zogenaamde benchmarking). Uit de literatuur blijkt dat de bepaling van de waarde van de x_i zeker niet eenduidig is en een blinde overname van het resultaat van een methode door de regulator geeft niet zelden aanleiding tot een discussie met de gereguleerde onderneming. De VREG zou eerder geneigd zijn om het resultaat van een eventuele benchmarking te gebruiken als louter een indicatie voor het mogelijke potentieel aan efficiëntiewinst, eerder dan een letterlijk overname. Het dient dan gebruikt te worden als element in een transparant overleg met de netbeheerder over zijn mogelijke efficiëntiewinsten, waarbij de regulator moet trachten te vermijden willekeurig te handelen (3.1.3).

Bovendien wenst de VREG vandaag ook rekening te houden met de tariefregulering uit het recente verleden, die slechts een gedeeltelijke incentive voor productiviteitsverbetering gaf aan de distributienetbeheerders (2.2.3). Vermoedelijk kan het meest efficiënte niveau daarom nog niet geïdentificeerd worden. De huidige prestaties geven vermoedelijk nog niet aan waar zich het optimale niveau van output ten opzichte van input bevindt. Het lijkt aangewezen een meer algemene, sectorgeoriënteerde incentive in te bouwen om de netbeheerders de kans te geven over het geheel van hun kosten doelmatiger te worden en naar hun meest efficiënte niveau toe te groeien (toegelicht in 3.7.3). Op die manier kan ook een antwoord geboden worden op mogelijke kritiek dat het bepalen van een x -waarde voor een komende reguleringsperiode op basis van een foto van de efficiëntie, geen rekening houdt met kostenevoluties in de sector, bijvoorbeeld als gevolg van nieuwe investeringsgolven.

3.7.2. Methoden ter bepaling van de efficiëntie

Indien in de tariefmethode op termijn een rangschikking tussen distributienetbeheerders wat betreft hun efficiëntie zou opgemaakt moeten worden, zijn er een aantal methoden beschikbaar. Geen enkele methode wordt echter in de literatuur aangewezen als de beste, aangezien ze allen nadelen hebben. Algemeen geeft de VREG in het kader van de distributienettarieven wel de voorkeur aan een top-down analyse wat betreft de efficiëntie, die dan aangevuld wordt met occasionele bottom-up screenings voor individuele processen toegepast door de distributienetbeheerders.

De CREG maakte in zijn consultatie voor de nieuwe distributienettarieven eind 2011 gebruik van Data Envelopment Analysis (DEA), een statistische methode die kan gebruikt worden wanneer meerdere netbeheerders met elkaar kunnen vergeleken worden. Het onderzoek duidde een aantal elementen in de Vlaamse distributienetwerken aan die kostenbepalend blijken te zijn en gebruikt kunnen worden als relevante outputfactoren. In de studie werden niet alleen de Vlaamse maar ook de Brusselse en de Waalse distributienetbeheerders opgenomen. De methode wordt minder bruikbaar indien alleen toegepast voor de Vlaamse ondernemingen waar er intenties tot fusies zouden zijn.

Een meer eenvoudige methode is gebruik te maken van een set van input- en outputfactoren voor de afzonderlijke distributienetten, waartussen men een lineair verband veronderstelt om aldus een set van productiviteitsratio's te berekenen per netbeheerder die dan onderling kunnen vergeleken

worden. Dit zou enkel een indicatie kunnen geven van mogelijke efficiëntieverschillen. Eventueel zou hierbij ook kunnen gewerkt worden met een combinatie van meerdere outputfactoren. In zekere zin sluit het eerder algemene karakter van deze methoden aan bij de visie van de VREG m.b.t. de informatieve waarde van de benchmarking. De VREG zou eventueel aanvullend de relatie tussen in- en outputs op een meer statistische wijze kunnen onderzoeken met behulp van regressietechnieken.

Zodra men een beeld heeft gevormd van de efficiëntieachterstand van een netbeheerder, kan de regulator hem via een individuele x_i een termijn opleggen waarbinnen hij deze achterstand dient op te halen. In de economische regulering blijft het doel hierbij telkens het volledig wegwerken (of catch-up) van de achterstand. De VREG is van oordeel dat een dergelijke catch-up dan best over een voldoende aantal jaren wordt gespreid opdat de netbeheerders de inspanningen kunnen doen zonder dat dit ten koste zou gaan van bijvoorbeeld de kwaliteit van hun dienstverlening.

In Nederland, met ervaring in vaststelling van de x -factor sinds 2001, wordt maatstafconcurrentie toegepast. Het toegelaten inkomen van een netbeheerder wordt bepaald in functie van het gemiddelde en de evolutie van de productiviteit in de sector over de afgelopen jaren. De toezichthouder houdt daarbij enkel rekening met de relevante én efficiënte kosten. De informatieachterstand van de regulator wordt daarbij gerespecteerd.

3.7.3. Bepaling hoogte van het begininkomen en de x -factor

Zoals aangegeven (3.7.1) en enigszins aansluitend met de visie in Nederland (3.7.2), geeft de VREG de voorkeur aan een individuele efficiëntiefactor afgeleid van een globale sectorwaarde. Formule 3 kan dan als volgt geschreven worden:

$$IG_{i,t} = IG_{i,t-1} \cdot (1 + CPI - x + q_i) \quad (11)$$

In deze formule is x gelijk voor elke distributienetbeheerder en voor elk jaar binnen de reguleringsperiode. De waarde ervan wordt afgeleid uit de globale evolutie van de kosten in de sector.

De VREG stelt voor om de hoogte van het jaarlijks toegelaten inkomen voor een distributienetbeheerder te bepalen uit de recente evolutie van de relevante reële kosten van alle distributienetbeheerders (volgens formule 5) en het aandeel van de distributienetbeheerder hierin. Het is aangewezen om een voldoende lange historische periode te beschouwen om het effect van onregelmatige kostenfluctuaties af te zwakken. De beschouwde periode dient langer te zijn dan één reguleringsperiode. Enigszins vooruitlopend op de lengte van de reguleringsperiode (3.9), wordt voorgesteld een historische periode van 5 jaar⁵ te nemen.

Zoals al vermeld, is de belangrijkste incentive tot efficiënte bedrijfsvoering de plafonnering van het inkomen als basis voor de vastlegging van de distributienettarieven met het ontbreken van nacalculatie zoals dit wel in het verleden gebeurde volgens de tarieven-KB's van 2008. Dit betekent voor de Vlaamse distributienetbeheerders een belangrijke trendbreuk. Gezien de moeilijkheid voor de regulator om daarbij op korte termijn en op onbetwistbare wijze een actuele rangschikking op te maken van de efficiëntie waarmee de distributienetbeheerders hun gereguleerde activiteiten uitoefenen (3.7.1, 3.7.2), wordt de voorkeur gegeven aan een relatief eenvoudige maar objectieve, realistische benadering waarbij de ondernemingen zelf aangeven in welke richting hun reële, relevante kosten evolueren (volgens formule 5). De VREG bepaalt daarbij de toegelaten hoogte van de kapitaalkosten (3.4). De hoogte van het toegelaten inkomen van een individuele netbeheerder wordt aldus vastgesteld op een realistisch niveau. De evolutie van het toegelaten inkomen tijdens een reguleringsperiode wordt door middel van een lineaire regressietechniek, toegepast op de werkelijke reële kosten uit het recente verleden, gebaseerd op de sectorgemiddelde evolutie in de afgelopen

⁵ In geval van een reguleringsperiode van vier jaar zijn dit, in het jaar voorafgaand aan een nieuwe reguleringsperiode, de eerste drie jaar van de huidige reguleringsperiode en de laatste twee jaar van de voorafgaande reguleringsperiode.

jaren, waaraan elke individuele onderneming voor zijn werkelijk gemiddelde aandeel heeft bijgedragen. Elk jaar in de beschouwde historische periode is daarin belangrijk, in tegenstelling tot een procentuele benadering waar vooral het begin- en eindjaar van de beschouwde periode bepalend zijn, wat aanleiding zou kunnen geven tot sturend gedrag door de ondernemingen. De lineaire regressietechniek voor doortrekking van de werkelijke kostentrend naar de volgende reguleringsperiode zou kunnen beschouwd worden als een vorm van nacalculatie. De methode is stabiel en gaat uit van bedrijfscontinuïteit. In geval van algemene kostenevoluties met een cyclisch karakter, bijvoorbeeld algemene investeringsgolven, sluit het nettoresultaat voor de netbeheerders op lange termijn aan bij de toegestane billijke kapitaalsvergoedingen, waarbij tijdelijke over- en onderwinsten elkaar compenseren. Op korte termijn is er uiteraard telkens een efficiëntieprikkel, met de mogelijkheid tot het bekomen van een overwinst t.o.v. de door de regulator voorziene vermogenskostvergoeding. Deze efficiëntiewinst moet dan wel duurzaam zijn. De individuele reële kostenbesparing wordt in deze methode geëvalueerd ten opzichte van het sectorgemiddelde. Kostenbesparingen die in absolute waarde gelijk zijn, worden door de methode als waardevoller beoordeeld bij de ondernemingen met minder totale kosten. Dit is logisch en verantwoord omdat deze bedrijven omwille van hun kleinschalig karakter minder mogelijkheden hebben om eenzelfde absolute efficiëntiewinst te realiseren. Hieronder wordt het model met formules verduidelijkt.

Het vooropgestelde reële begininkomen voor een distributienetbeheerder voor het eerste jaar t van een nieuwe reguleringsperiode:

$$IG_{i,t} = W_i \cdot TK_{trend,t} \quad (12)$$

Met hierin:

$IG_{i,t}$ De vooropgestelde inkomsten, in reële waarde, voor distributienetbeheerder i voor het eerste jaar t van de volgende reguleringsperiode t t.e.m. $t+3$.

W_i De wegingsfactor voor distributienetbeheerder i die zijn aandeel weergeeft in het totaal van de reële nettokosten TK volgens formule 5 van alle n distributienetbeheerders van jaar $t-6$ tot en met $t-2$:

$$W_i = \frac{\sum_{t=t-2}^{t-6} TK_{i,t}}{\sum_{i=1}^n \sum_{t=t-2}^{t-6} TK_{i,t}} \quad (13)$$

$TK_{trend,t}$ De voor het jaar t verwachte totale reële nettokosten TK volgens formule 5 gesommeerd over alle distributienetbeheerders n op basis van de lineaire regressie van de waarden voor TK voor de jaren $t-6$ tot en met $t-2$:

$$TK_{trend,t} = TREND\left(\sum_{i=1}^n TK_{i,t-6} \dots \sum_{i=1}^n TK_{i,t-2}; t-6 \dots t-2; t\right) \quad (14)$$

Met hierin:

$TREND(y$ -waarden; x -waarden; nieuwe x -waarde):

Functie die voor de nieuwe x -waarde de y -waarde oplevert volgens de lineaire trend berekend met de kleinste-kwadratenmethode toegepast op de gegeven x - en y -waarden.

Vertrekkend vanaf dit niveau van begininkomen (formule 12), zal het reële inkomstenniveau in een reguleringsperiode jaarlijks evolueren volgens formule 11. Indien we de factoren voor inflatie en kwaliteit buiten beschouwing laten, zal het reële toegelaten inkomen jaar (t) op jaar ($t+1$) voor elke distributienetbeheerder i als volgt evolueren:

$$IG_{i,t+1} = IG_{i,t} \cdot (1 - x) \quad (15)$$

Of, voor een reguleringsperiode van vier jaar:

$$x = 1 - \sqrt[3]{\frac{IG_{i,t+3}}{IG_{i,t}}} \quad (16)$$

Hierbij wordt het inkomen voor het laatste jaar van de reguleringsperiode $t+3$ op dezelfde wijze als voor het eerste jaar t bepaald, door extrapolatie van de lineaire regressie op de werkelijke historische efficiënte kosten (formule 5) en het aandeel van de distributienetbeheerder hierin.

$$IG_{i,t+3} = W_i \cdot TK_{trend,t+3} \quad (17)$$

Met hierin:

$IG_{i,t+3}$ De vooropgestelde inkomsten in reële waarde, voor distributienetbeheerder i voor het laatste jaar $t+3$ van de reguleringsperiode t t.e.m. $t+3$.

W_i De wegingsfactor volgens formule 13.

$TK_{trend,t+3}$ De voor het jaar $t+3$ verwachte totale reële nettokosten TK volgens formule 5 gesommeerd over alle distributienetbeheerders n , op basis van de lineaire regressie van de waarden in de jaren $t-6$ tot en met $t-2$:

$$TK_{trend,t+3} = \text{TREND}(\sum_{i=1}^n TK_{t-6} \dots \sum_{i=1}^n TK_{t-2}; t-6 \dots t-2; t+3) \quad (18)$$

Met hierin:

$\text{TREND}(y\text{-waarden}; x\text{-waarden}; \text{nieuwe } x\text{-waarde})$:

Functie die voor de nieuwe x -waarde de y -waarde oplevert volgens de lineaire trend berekend met de kleinste-kwadratenmethode toegepast op de gegeven x - en y -waarden.

Op die manier sluit de jaarlijkse evolutie van het inkomen volgens x aan bij de recente gemiddelde kostenevolutie in de sector. Deze kostenevolutie zal in de toekomst plaats vinden onder de voorliggende tariefmethodologie waarbij elke netbeheerder een door de regulator vooraf bepaald inkomen uit de distributienettarieven zonder mogelijkheid tot nacalculatie zal ontvangen. Indien blijkt dat de reële kosten stijgen, zal het plafond jaarlijks opwaarts bijgesteld worden. Indien de reële kosten dalen, wat kan wijzen op efficiëntiewinsten, zal de tendens in de daaropvolgende reguleringsperiode eveneens dalend zijn.

3.7.4. Fictief voorbeeld

In dit fictief voorbeeld wordt het referentie-inkomen berekend voor drie distributienetbeheerders A, B en C voor elk jaar van een reguleringsperiode jaar Y tot en met $Y+3$. We bevinden ons in de tijd op het einde van jaar $Y-1$.

Veronderstel de inflatie volgens CPI jaar/jaar telkens geobserveerd begin november:

	Y-5	Y-4	Y-3	Y-2	Y-1
Inflatie	2,50%	1,50%	2,00%	2,50%	2,00%

De door de distributienetbeheerders gerapporteerde historische kosten uit hun boekhouding worden geactualiseerd op basis van de inflatiecijfers. Een kost van bijvoorbeeld 100 in de boekhouding van het jaar $Y-4$ wordt omgerekend tot een reële kost einde jaar $Y-1$:

$$100 * (1 + CPI_{Y-3}) * (1 + CPI_{Y-2}) * (1 + CPI_{Y-1}) = 100 * (1,02) * (1,025) * (1,02) = 106,641$$

De totale kost per distributienetbeheerder (TK volgens formule 5) is aldus de som van de naar eind $Y-1$ geactualiseerde waarde van de gerapporteerde historische nettokosten plus de vermogenskostenvergoeding door de VREG berekend (RAB-waarde van dat jaar, geactualiseerd naar

einde Y-1, maal de reële wacc voor de toekomstige reguleringsperiode). Veronderstel dat de volgende tabel de geactualiseerde nettokosten weergeeft:

	Y-6	Y-5	Y-4	Y-3	Y-2
TK _A	100	102	104	103	102
TK _B	150	151	152	149	154
TK _C	200	201	200	202	201
TK _{tot}	450	454	456	454	457

De lineaire regressie volgens de kleinste-kwadratenmethode toegepast op de evolutie van de totale kosten TK_{tot} in de sector, leidt tot volgende nieuwe waarden voor het begin- en eindjaar van de volgende reguleringsperiode:

$$TK_Y = TREND(450 \dots 457; Y - 6 \dots Y - 2; Y) = 459,8$$

$$TK_{Y+3} = TREND(450 \dots 457; Y - 6 \dots Y - 2; Y + 3) = 464,0$$

Uit de begin- en eindwaarde wordt de x-waarde berekend.:

$$x = 1 - \sqrt[3]{\frac{TK_{Y+3}}{TK_Y}} = 1 - \sqrt[3]{\frac{464,0}{459,8}} = -0,003036$$

Aldus is:

	Y	Y+1	Y+2	Y+3
TK _{tot}	459,8	459,8*(1-x)= 461,2	459,8*(1-x) ² = 462,6	459,8*(1-x) ³ = 464,0

Deze totale inkomsten worden vervolgens verdeeld tussen de distributienetbeheerders in overeenstemming met hun respectievelijk aandeel in de recente evolutie van de nettokosten.

	Y-6	Y-5	Y-4	Y-3	Y-2	Totaal	Aandeel
TK _A	100	102	104	103	102	511	22,50%
TK _B	150	151	152	149	154	756	33,29%
TK _C	200	201	200	202	201	1004	44,21%
TK _{tot}	450	454	456	454	457	2271	100,00%

Aldus wordt het reële referentie-inkomen per distributienetbeheerder per jaar van de reguleringsperiode (kwaliteitsfactor q buiten beschouwing gelaten):

	Y	Y+1	Y+2	Y+3	Aandeel
totaal	459,8	461,2	462,6	464,0	
IG A	103,46	103,77	104,09	104,41	22,50%
IG B	153,06	153,53	153,99	154,46	33,29%
IG C	203,28	203,89	204,51	205,13	44,21%

Voor bijvoorbeeld distributienetbeheerder B wordt het toegelaten inkomen voor het jaar Y+1 dan als volgt:

$$IG_{B,Y+1} = 153,06 \cdot (1 + CPI_Y + 0,003036 + q_B)$$

3.8. Kwaliteitsbewaking

Zoals elke regulator die dergelijke tariefmethode hanteert, wenst ook de VREG te vermijden dat de distributienetbeheerders door de plafonnering van hun inkomsten zouden besparen ten koste van de kwaliteit van hun dienstverlening. De VREG ontvangt, behalve klachten hieromtrent van distributienetgebruikers, jaarlijks de decretaal opgelegde rapporteringen van de Vlaamse elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders over de kwaliteit van hun dienstverlening. Een eventuele kwalitatieve achteruitgang zou relatief snel opgemerkt worden. De publicatie van de rapporten over de kwaliteit kunnen een invloed hebben op de reputatie van de netbeheerder en aldus voor hem een indirecte incentive betekenen. Het Energiedecreet voorziet tevens dat de VREG de distributienetbeheerder kan verplichten zijn investeringsplan aan te passen indien de voorgestelde investeringen niet zouden voldoen om op een 'adequate en doeltreffende manier aan de capaciteitsbehoeften te voldoen'. De VREG meent dat de distributienetbeheerder op het vlak van kwaliteitsbewaking een sterke informatievoorsprong heeft met kennis over hoe en op welke locaties ingrepen in het distributienet wenselijk of dringend noodzakelijk zijn. Mogelijk kan een bijsturing van het investeringsplan op vraag van de regulator op dit vlak onvoldoende resultaat opleveren. In die zin kan het als incentive ook interessant zijn om de netbeheerders te verplichten een jaarlijks kwaliteitsrapport te publiceren waarin zij gedetailleerd hun prestaties en plannen publiek toelichten.

De VREG rekent erop dat in het Energiedecreet enkele vergoedingsplichten zullen worden ingevoerd voor de netbeheerders voor elektriciteit en aardgas ten aanzien van distributienetgebruikers. De ondernemingen zouden verplicht worden om bij een langdurige stroomonderbreking of laattijdige (her)aansluiting een compensatie aan de getroffen netgebruikers te betalen voor het ongemak of de schade. Zoals al vermeld zullen kosten voor dergelijke uitbetalingen niet door de VREG worden meegenomen in de berekening van het volgende toegelaten inkomen. Elke compensatie of schadevergoeding die de distributienetbeheerder uitbetaalt, vermindert zijn winst, tenzij hij uiteraard het bedrag kan recupereren van een derde partij die finaal aansprakelijk is, waartoe hij dus wordt gestimuleerd. De distributienetbeheerder zal dan m.a.w. geconfronteerd worden met een bestraffingsmechanisme dat deels zijn oorsprong vindt buiten de tarifaire methode.

De VREG is er van overtuigd dat bijkomende stimulansen in de tarifaire methode moeten ingebouwd worden ter bewaking van de kwaliteit van de dienstverlening door de distributienetbeheerders. Hij denk daarbij aan een combinatie van jaarlijkse kwantitatieve en kwalitatieve metingen, o.a. op basis van externe onderzoeken, die elk resulteren in een financiële beloning (of bestraffing) voor de netbeheerder die (niet) de gewenste kwaliteit levert en dit op een niveau waarvoor distributienetgebruikers bereid zijn een meerprijs te betalen.

De VREG verwacht dat externe studies zullen moeten uitgevoerd waardoor het model voor de kwaliteitsbewaking vermoedelijk niet op korte termijn zal kunnen afgewerkt worden. Er dient bepaald in welke mate de distributienetgebruiker (bijkomend) wenst te betalen voor het aspect kwaliteit. Vandaag stelt men al enkele jaren een vrij hoog en stabiel kwaliteitsniveau vast. Op heel korte termijn lijkt een belangrijk verlies van kwaliteit onwaarschijnlijk. Bij aanvang van de tariefmethode kan begonnen worden met een vrij rudimentaire incentive voor kwaliteit op basis van reeds beschikbare data die dan in de loop van de tijd verder wordt verfijnd en bijgestuurd. Een eerste, eenvoudige formule zou kunnen zijn:

$$(vergoeding\ voor\ kwaliteit,\ EUR) = (bedrag/norm) * (behaalde\ norm - vereiste\ norm)$$

(19)

3.9. De lengte van de reguleringsperiode

In een tariefmethode met inkomsten zonder nacalculatie wordt het inkomstenplafond voor meerdere jaren vastgelegd. Het doel is o.a. de distributienetbeheerder te stimuleren tot het maken van efficiëntiewinsten. Hij zal deze pas realiseren indien hij ook werkelijk de vruchten kan plukken van zijn

inspanningen. Indien de efficiëntiewinsten snel zouden worden afgeroomd door de verlaging van de distributienettarieven bij het begin van de volgende regulatoire periode, zal de stimulans beperkt zijn. Indien de reguleringsperiode zeer lang zou zijn, zal de incentive maximaal zijn maar blijven de tarieven voor de klanten te lang te hoog.

Bij de vaststelling van de lengte van de regulatoire periode dient met een aantal soms conflicterende aspecten rekening gehouden te worden. De distributienetbeheerder kan dus eerder baat hebben bij een lange regulatoire periode maar de distributienetgebruikers zullen wensen dat de regulator de gerealiseerde kostenbesparingen zo snel als mogelijk vertaalt in lagere distributienettarieven. Een te lange periode vormt een zeker risico voor de reputatie van de regulator, omdat de toegelaten inkomsten en werkelijke kosten van de distributienetbeheerder meer kunnen divergeren maar de regulator omwille van de stabiliteit niet zal wensen in te grijpen. Anderzijds lijkt een lange periode een vorm van stabiliteit in te houden voor zowel de netbeheerder als de regulator met voor beiden een beperktere administratieve last. Echter, indien de periode te lang gekozen wordt, kunnen de distributienetbeheerders regelmatig trachten de regulator te overtuigen om tussentijdse herzieningen en bijstellingen van de tariefmethode door te voeren op basis van actuele gebeurtenissen, geheel in tegenstelling met het doel van stabiliteit in de tariefmethode. Dit zou de complexiteit kunnen verhogen en een storend element kunnen vormen in het patroon van de periodieke publieke consultaties die de regulator zich had voorgenomen. Met een kleine regulatoire periode kan dan weer korter op de bal gespeeld worden maar zou aan stabiliteit en incentive ingeboet worden.

De KB's van 2008 ter bepaling van de distributienettarieven voorzagen in een regulatoire periode van vier jaar. De inkomsten voor bepaalde kosten werden geplafonneerd en geïndexeerd voor deze regulatoire periode.

De keuze voor de lengte van de reguleringsperiode blijkt tussen landen en ook sectoren te verschillen. De VREG stelt in de omliggende landen periodes vast van bijvoorbeeld drie jaar, omwille van verwachte wijzigende omgevingsfactoren, tot acht jaar. In Nederland wordt de toezichthouder voor de regionale netbeheerders de keuze gegeven tussen drie en vijf jaar.

Rekening houdend met de vermelde aspecten en opties, is de VREG van oordeel dat voorlopig een behoud van de termijn van vier jaar een goede keuze zou zijn voor de lengte van de regulatoire periode binnen de vooropgestelde tarifaire methode met inkomstenbegrenzing. De distributienetbeheerders zijn ondertussen vertrouwd met het opmaken van een planning voor de komende vier jaar, zodat de termijn geen al te grote impact heeft. Bovendien laat het de VREG toe om het effect van de nieuwe tarifieringsmethode op vrij korte termijn te evalueren.

3.10. Volumerisico

De hier voorgestelde tariefmethode bepaalt per jaar van een reguleringsperiode een toegelaten referentie-inkomen voor de distributienetbeheerder. De per distributienetbeheerder vooropgestelde inkomsten zijn gelijk aan de som van elk nettariaf maal het rekenvolume van zijn tariefdrager.:

$$IG_t = \sum_{\forall \text{ klanten}} \sum_{\forall \text{ diensten}} (t \times v) \quad (20)$$

Met hierin:

- IG_t De vooropgestelde inkomstengrens voor de distributienetbeheerder voor het jaar t
- t Het distributienettariaf in het jaar t voor een bepaalde dienst geleverd door de distributienetbeheerder
- v Het rekenvolume, d.i. het jaarvolume van de overeenstemmende tariefdrager, vooraf in de tariefmethode voor de distributienetbeheerder vastgesteld.

Het referentie-inkomen uit de tariefmethode is m.a.w. geen absoluut inkomstenplafond. Het werkelijke inkomen uit de distributienettarieven verkrijgt de distributienetbeheerder uit het werkelijke afzetvolume van de producten en diensten die hij aan de klanten aanbiedt. De distributienetbeheerder moet deze volumeonzekerheid kunnen managen. De logische redenering is immers dat, wanneer de onderneming minder (of meer) afzetvolume heeft, dit er op wijst dat zij minder (of meer) kosten diende te maken voor de mindere (of meerdere) producten en diensten aan klanten.

Om het risico op grote volumeschommelingen te reduceren, is het in deze tariefmethode belangrijk dat de tariefdragers de kosten goed weerspiegelen. Elke tariefdrager dient op basis van objectieve, niet-discriminatoire verdeelsleutels aan de basis te liggen van de ermee gerelateerde kosten. Een concreet voorbeeld van een goede tariefdrager is het aantal meter lengte voor de aanleg van een aansluitingskabel. Bij de periodieke distributienettarieven is het verband minder duidelijk. Wat betreft de keuze voor de hoeveelheid afgenomen energie (kWh) als tariefdrager, kan men zich de vraag stellen of deze in de huidige vorm kan behouden blijven. Bijvoorbeeld de vraag naar het aantal kWh aardgas wordt op significante wijze gestuurd door de vraag naar verwarming die op zijn beurt beïnvloed wordt door de buitentemperatuur. De distributienetbeheerder wordt geconfronteerd met een belangrijk deel vaste kosten die eerder zouden kunnen gelinkt worden aan de aansluitvermogens en -capaciteiten die de klanten op hun toegangspunten vragen. Zonder nu op het aspect tariefstructuur te willen vooruitlopen, kan opgemerkt worden dat een meer capaciteitsgericht tarief logischer lijkt.

Het werkelijke volume zal nooit exact gelijk zijn aan het in de tariefmethode gehanteerde rekenvolume. De VREG wenst dat beiden in elkaars buurt liggen, opdat de verwachte kosten worden gedekt door de verwachte afzetvolumes en de kosten over een realistisch aantal klanten en diensten evenredig wordt verdeeld. Het rekenvolume v voor elke tariefdrager zal worden vastgelegd op basis van de gefactureerde volumedata van één of, om schommelingen uit te vlakken, enkele recente jaren, die op een transparante, objectieve, consistente wijze worden behandeld.

In theorie zou kunnen gewerkt worden met rekenvolumes die jaarlijks worden geüpdatet op het moment dat de distributienettarieven voor het volgende jaar worden vastgelegd. In een periode van netuitbreiding met jaarlijkse toename van het aantal klanten (en afzetvolumes) zouden de kosten dan telkens door meer klanten worden gedragen. Distributienetgebruikers kunnen dit scenario daarom verkiezen maar de VREG verwacht dat het effect op de nettarieven uiteindelijk vrij klein zal zijn, aangezien de elektriciteits- en aardgasdistributienetten vandaag al zeer goed uitgebouwd zijn. De jaarlijkse update zou ook een ongewenste onvoorspelbaarheid in de tariefmethode introduceren en ze minder transparant maken. De VREG verkiest te werken met rekenvolumes die éénmaal worden vastgesteld per reguleringsperiode van vier jaar maar gebaseerd zijn op de op dat moment meest recente beschikbare data. Indien de volumes daarna zouden toenemen, dan beschikken de netbeheerders over extra inkomsten.

3.11. Regelgeving m.b.t. boekhouding

In het kader van de tariefmethode heeft de VREG behoefte aan correctheid en uniformiteit in de financiële verslaggeving door de distributienetbeheerders. Daartoe wenst de regulator een set van regels op te stellen die de netbeheerders dienen toe te passen en te gebruiken bij hun rapportering. Ze moet toelaten om de distributienetbeheerders op een duidelijke wijze aan de VREG te laten rapporteren, waarbij hun cijfers juist en vergelijkbaar zijn, opdat de VREG de tarifieringsmethode op een vlotte, overzichtelijke en correcte wijze kan toepassen.

Zoals vermeld zal de VREG met zijn regulatorische voorschriften op het vlak van de boekhouding aansluiten bij deze die al van toepassing waren bij de rapportering aan CREG in de vorige tariefmethode.

Onder 4 worden de voorschriften opgesomd die door de VREG worden overwogen. De tekst is nog niet definitief. Zodra definitief, kunnen de distributienetbeheerders gezamenlijk en op voorstel van hun revisoren een aanpassing vragen aan de reglementering wanneer een bepaalde situatie niet of onvoldoende duidelijk is beschreven.

Rekening houdend met de informatieachterstand van de toezichthouder ten opzichte van de gereguleerde ondernemingen, teneinde op een snelle en efficiënte wijze over juiste gevraagde gegevens te beschikken, meent de VREG dat de distributienetbeheerder de juistheid van zijn financiële rapportering bij de VREG dient aan te tonen door middel van controleattest met bevestiging van de gerapporteerde waarden opgesteld door een externe partij, bijvoorbeeld de revisor.

4. Voorstel van boekhoudkundige voorschriften

- 1 Algemene bepaling
- 1.1 E G Deze regulatorische voorschriften m.b.t. de boekhouding zijn van toepassing voor de Vlaamse elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders in het kader van hun rapporteringsplicht aan de VREG ter controle en vaststelling van de distributienettarieven.
- 1.2 E G Deze bepalingen gelden eveneens voor de werkmaatschappijen waarvan de distributienetbeheerders gebruik maken. De werkmaatschappijen maken daartoe in hun boekhouding een bijkomende onderverdeling van de boekhoudkundige registraties per distributienetbeheerder per activiteit.
- 1.2 E G Deze voorschriften sluiten aan bij de bestaande Belgische boekhoudwetgeving.
- 1.3 E G De boekhouding van de distributienetbeheerder dient een oprecht en getrouw beeld van zijn financiële situatie te geven. De distributienetbeheerder volgt daartoe alle noodzakelijke principes in zijn boekhouding voor de gereuleerde activiteiten zoals o.a.:
- Het principe van de bedrijfscontinuïteit. Waarderingen worden opgesteld in de veronderstelling dat het bedrijf zijn verplichtingen zal nakomen.
  - De distributienetbeheerder hanteert gelijkblijvende methodes van registratie en waardering. Om bedrijfseconomische redenen, met akkoord van de bedrijfsrevisor en expliciete vermelding aan de VREG, kan van het principe van bestendigheid afgeweken worden.
  - Voorzichtigheidsprincipe: Bij de waardering van een bepaald actief of goed, dient de distributienetbeheerder, indien er meerdere bronnen voor waardebeoordeling beschikbaar zijn, eerder de meer pessimistische benadering te volgen.
  - Overeenstemmingsprincipe: De kosten en opbrengsten worden opgenomen in de rapportering voor een bepaalde periode voor zover de transactie die aan de basis ligt op diezelfde periode een effect heeft gehad (m.a.w. geen kasboekhouding).
  - Realisatiebeginsel: Transacties worden geboekt van zodra ze zich voordoen en de geldelijke weerslag ervan zeker is, ook al is het geld nog niet ontvangen of betaald.
  - Niet-compensatie: Tegengestelde transacties met dezelfde partij worden niet gecompenseerd maar worden elk als afzonderlijke verrichting geboekt.
  - Objectiviteit: Er wordt gebruik gemaakt van objectieve, neutrale en gebruikelijke waarderingmethoden.
- 1.4 E G Een boekhoudjaar van een distributienetbeheerder stemt overeen met een kalenderjaar, bijgevolg rapporteert de distributienetbeheerder zijn jaarlijkse cijfers per kalenderjaar.
- 2 Verdeelsleutels
- 2.1 E G De distributienetbeheerder wijst zijn activa, kosten en opbrengsten, rechtstreeks toe aan de dienst of activiteit en de klantengroep waarmee hij een aantoonbaar direct verband kan leggen.

- 2.2 E G De indirecte kosten, waarvoor geen aantoonbaar direct verband kan gelegd worden met een dienst of activiteit, moeten door de distributienetbeheerder verdeeld worden op basis van verdeelsleutels. Deze verdeelsleutels moeten aan de volgende voorwaarden voldoen:
- Ze moeten objectief zijn.
  - Ze worden op een consistente wijze toegepast bij de toewijzing van indirecte kosten.
  - Ze moeten transparant zijn.
  - Ze worden door de distributienetbeheerder op overtuigende wijze verantwoord en gedocumenteerd.
  - Ze mogen geen opzettelijke discriminatie tussen distributienetgebruikers inhouden.
  - Ze weerspiegelen zo goed als mogelijk de werkelijke relatieve inzet van de productiemiddelen die de kosten hebben veroorzaakt voor een bepaalde dienst of activiteit (bijvoorbeeld via een systeem van Activity Based Costing).
- 3 Inflatie
- 3.1 E G De distributienetbeheerders rapporteren hun financiële staten aan de VREG op nominale basis, m.a.w. zonder correctie voor in- en deflatie.
- 4 Gereguleerde materiële vaste activa
- 4.1 E G Onder gereguleerde materiële vaste activa wordt verstaan de materiële vaste activa die eigendom zijn van de distributienetbeheerder en een feitelijk economisch nut hebben voor de distributienetbeheerder bij de uitoefening van zijn gereguleerde activiteiten. Het louter juridisch eigenaar zijn van een materieel vast actief volstaat m.a.w. niet voor opname van het actief in het geheel van de gereguleerde materiële vaste activa die door de VREG gebruikt wordt als basis voor de berekening van de toegelaten winstmarge.
- 4.2 E G De distributienetbeheerder hanteert volgende lineaire afschrijvingspercentages op de historische aanschaffingswaarde van de gereguleerde materiële vaste activa en zonder rekening te houden met enige restwaarde:
- Industriële gebouwen : 3% (33 jaar)
  - Administratieve gebouwen : 2% (50 jaar)
  - Kabels : 2% (50 jaar)
  - Lijnen : 2% (50 jaar)
  - Posten en cabines :
    - o Laagspanningsuitrustingen : 3% (33 jaar)
    - o Hoogspanningsuitrustingen : 3% (33 jaar)
  - Aansluitingen :
    - o Transformaties 3% (33 jaar)
    - o Lijnen en kabels 2% (50 jaar)
  - Meetapparatuur : 3% (33 jaar)
  - Teletransmissie en optische vezels : 10% (10 jaar)
  - Gereedschap en meubilair : 10% (10 jaar)
  - Rollend materieel : 20% (5 jaar)
  - CAB, telebediening, uitrusting dispatching: 10% (10 jaar)
  - Labo-uitrusting: 10% (10 jaar)
  - Administratieve uitrusting (informatica en kantooruitrusting): 33% (3 jaar)
  - Slimme meters: 10% (10 jaar)
  - Budgetmeters: 10% (10 jaar)

- 4.3 E G Ingeval de rechten op de gereguleerde materiële vaste activa wijzigen, ingevolge een transactie, wordt het gereguleerd actief op dat ogenblik gewaardeerd aan de verkrijgingsprijs en bijgevoegd bij het gereguleerd actief bij de verkrijgende distributienetbeheerder. De regulator kan het actief binnen de tariefmethodologie herwaarden aan de boekwaarde die hij verwachtte indien het actief op het ogenblik van de overname al gerapporteerd was binnen de tariefmethode.
- 4.4 E G De waarde van het gereguleerd materieel actief, basis voor de berekening van de vermogenskostenvergoeding, evolueert jaarlijks door :
1. de toevoeging van de aanschaffingswaarde van alle nieuwe investeringen, zowel de uitbreidings- als de vervangingsinvesteringen;
  2. het in mindering brengen van de afschrijvingen van de gereguleerde materiële vaste activa;
  3. het in mindering brengen van de netto boekwaarde van de in dat jaar buitengebruikgestelde gereguleerde activa en van de eventuele meerwaarde met betrekking tot deze activa;
  4. het in mindering brengen van de tussenkomsten van derden;
  5. het in mindering brengen van subsidies.
- Het resultaat van deze bewerkingen vormt de eindwaarde van het gereguleerde materieel actief van het betreffende exploitatiejaar en wordt overgenomen als beginwaarde van het gereguleerde materieel actief van het volgende jaar.
- 4.5 E G De distributienetbeheerder mag de aanschaffingswaarde van een investering verhogen met de activering van de aan de investering toewijsbare directe kosten van eigen diensten en personeel ten belope van maximaal 16,5% van het totale investeringsproject en maximaal 10% van de totale bedrijfskosten van de gereguleerde activiteiten. De distributienetbeheerder verantwoordt de grondslagen aangaande de activering van deze kosten in de waarderingsregels van de vennootschap.
- 4.6 E G Activering van herstructureringskosten kan slechts indien deze bijdragen aan een efficiëntere werking van de organisatie, ingrijpend en duurzaam, d.w.z. voor minstens vijf jaar, zijn. Kosten voor bijzonder onderhoud die aantoonbaar met minstens vijf jaar bijdragen aan de verlenging van de normale levensduur van een actief, mogen eveneens geactiveerd worden.
- 5 Kosten
- 5.1 E G Het door de VREG aan de distributienetbeheerder vooropgesteld toegelaten inkomen zal afgeleid worden uit volgende kosten van de distributienetbeheerder:
- operationele nettokosten
  - afschrijvingen
  - kapitaalkosten (dividenden en rentes)
- 5.2 Operationele nettokosten
- 5.2.1 E G De operationele nettokosten, hierna gewoon kosten genoemd, zijn de kosten die de distributienetbeheerder maakt in het kader van de uitoefening van zijn gereguleerde activiteiten.
- 5.2.2 E G Tot de operationele kosten behoren niet:
- a) Afschrijvingen, eventuele meerwaarden en waardeverminderingen op gereguleerde activa, desinvesteringen en recuperatie op desinvesteringen.
  - b) Financiële kosten waaronder de dividenden en interesten, en de financiële

- opbrengsten.
- c) Transactiekosten in het kader van aantrekken en vastleggen van financiering.
  - d) Goodwill.
  - e) De aan de distributienetbeheerder opgelegde boetes (waaronder ook deze die door de VREG opgelegd worden).
  - f) Aan klanten betaalde compensaties in het kader van aansprakelijkheid ten gevolge van storingen en als schadevergoeding.
  - g) Aanleg en afbouw van voorzieningen voor risico's en kosten.
  - h) Boekhoudkundige bewegingen tussen resultatenrekening en balans
    - o M.b.t. de winstverwerking zoals toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en aan de overgedragen winst of het overgedragen verlies.
    - o Uitgevoerd in het kader van de overdracht van saldi volgens de tarieven-KB's van 2008.
  - i) De ontvangen schadevergoedingen.
  - j) De kosten die als exogeen worden beschouwd en gewoon worden doorgerekend:
    - a. De doorrekening van de transmissienettarieven van transportnetbeheerder Elia.
    - b. De verplichte aankoop van de aan de distributienetbeheerder aangeboden groenestroom- en warmte-krafcertificaten van op het distributienet aangesloten productie-installaties aan de decretaal opgelegde minimumprijs, de opbrengst bij hun verkoop op de certificatenmarkt en de wijziging in waardering van de voorraad certificaten in de boekhouding, inclusief eventuele ontvangsten door de distributienetbeheerders vanwege de Vlaamse Overheid in het kader van de banking van de certificaten.
    - c. De uitbetaling van de premies voor rationeel energiegebruik.
    - d. De kostprijs van de gratis kWh.
    - e. De door de overheid opgelegde toeslagen (niet gekapitaliseerde pensioenen, verbintenissen ten opzichte van de pensioenfondsen) en belastingen (waaronder de vennootschaps- en rechtspersonenbelasting) of andere bedragen die geheven worden door publieke overheden en die door de betrokken distributienetbeheerder verschuldigd zijn maar waarvan een derde de belasting draagt.
    - f. De overdrachten van exogene kosten van vorige jaren.

5.2.3 E G De distributienetbeheerder rapporteert de operationele kosten en de overeenstemmende opbrengsten die niet werden verkregen uit inkomsten via inning van de distributienettarieven elk afzonderlijk en bruto, zonder compensatie. Dit laat de VREG toe per rubriek het operationele nettokosten te berekenen.

6 Opbrengsten

6.1 E G De opbrengsten worden geregistreerd in volgende groepen:

- a) De periodieke inning op basis van de distributienettarieven. De ontvangsten worden gedetailleerd geregistreerd per klantengroep en per onderdeel in de tariefstructuur.
- b) De niet-periodieke inning aan distributienetgebruikers op basis van de distributienettarieven voor het realiseren van of werken aan aansluitingen en levering van eenmalige diensten.
- c) De opbrengsten uit de inning van het gedeelte van de

distributienettarieven voor de exogene kosten.

- d) De overige opbrengsten, zoals o.a. vergoedingen ontvangen van andere netbeheerders, recuperatie van kost van schade door derden of van fraude bij distributienetgebruikers, terugname van waardeverminderingen bij dubieuze debiteuren bij inning van de facturen, ontvangsten uit de restterm bij eindreconciliatie, enzovoort. Deze worden allen toegewezen aan de overeenstemmende rubriek operationele kosten zoals al vermeld in art. 5.2.3.

7			Omzet
7.1	E	G	De distributienetbeheerder registreert voor elk gehanteerd periodiek distributienettarief het totaal jaarvolume van de bijhorende proportionele of vaste tariefdrager, waaruit de opbrengsten volgens 6.1.a kunnen afgeleid worden.
7.2	E	G	De distributienetbeheerder registreert voor elk gehanteerd niet-periodiek distributienettarief het totaal volume van de bijhorende proportionele of vaste tariefdrager, waaruit de opbrengsten volgens 6.1.b kunnen afgeleid worden.
7.3	E	G	In geval de waarde van een tariefdrager niet vooraf vastligt en een vaste of proportionele term is in functie van de waarde van een piekmeting (voor vermogen resp. capaciteit) bij de distributienetgebruiker, bepaalt en rapporteert de distributienetbeheerder per dergelijk tarief het gemiddelde volume en tarief.
7.4	E	G	De volumes in art. 7.1 t.e.m. 7.3 zijn de bruto volumes waarbij geen rekening wordt gehouden met eventuele kwijtschelding van volumes door toepassing van de gereguleerde tarifaire kortingen van de distributienetbeheerders aan de klanten.
7.5	E	G	De aan de klanten toegekende gereguleerde tarifaire kortingen van de distributienetbeheerders zijn onderdeel van zijn operationele kosten.